

**ПЕДАГОГІЧНІ МОЖЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ ВИКЛАДАННЯ ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН
У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ**

А.М. Толкач, ст. викл. кафедри історії та теорії держави і права, конституційного та адміністративного права
Чернігівський державний технологічний університет

Те, що я чую, я забуваю.

Те, що я бачу, я пам'ятаю.

Те, що я роблю, я розумію.

Конфуцій

У навчальному процесі ВНЗ все більшу роль стали відігравати інноваційні технології викладання.

Ставлення до інноваційних технологій викладання досить неоднозначне. Одні педагоги вважають їх прогресивним кроком у розвитку педагогічного процесу, а інші, що такі заняття є компромісом зі студентами, які не хочуть наполегливо працювати. Беззаперечно, що інноваційні технології викладання підвищують інтерес студентів до предмета, розвивають творчість, навчають працювати з різними джерелами знань, знімають перевантаження студентів домашніми завданнями, розширюють кругозір.

Створення умов для їх розробки, апробації та застосування у навчальному процесі, пошук розумного співвідношення нового з тради-

ційним вимагають розв'язання цілого комплексу навчально-методичних, психолого-педагогічних та інших проблем. Це, зокрема, вироблення навчально-методичного підходу до реалізації інформаційних технологій у навчальному процесі; розробка методики використання інформаційних технологій у практичній діяльності; підготовка педагогічних кадрів, які б могли впроваджувати в навчальний процес інформаційні технології; підготовка студентів до використання інформаційних технологій для отримання знань і умінь; матеріально-технічне забезпечення навчального процесу [1, с. 93].

Застосування сучасних інформаційних технологій навчання стало нагальною потребою у педагогічній практиці вищих навчальних закладів для підвищення ефективності навчально-виховного процесу. Інформаційні технології навчання – це сукупність електронних засобів і способів їхнього функціонування, які використовуються для реалізації навчальної діяльності.

У результаті широкого запровадження інформаційних технологій до навчального процесу навчального закладу можна розв'язати низку важливих завдань. Зокрема, індивідуалізувати процес навчання; налагодити дієвий зворотний зв'язок зі студентом; збільшити швидкість засвоєння навчального матеріалу студентами.

Процес навчання у вищих закладах освіти – це не лише автоматичне вкладання навчального матеріалу в голови студентів. Для кращого запам'ятовування та відтворення інформації потрібне не лише пояснення, але і напружена розумова робота студента, його активність, суджень, інтерпретація ситуації.

Як відомо, студенти – це еліта нації. Саме тому навчання у вищих навчальних закладах повинно бути методично обґрунтованим та досконало продуманим, адже обсяг матеріалу для засвоєння величезний. Науковці життя присвячують одній проблемі, а викладачу відводиться лише декілька годин лекційного чи семінарського заняття для висвітлення цієї проблеми.

Цікавий приклад наводять українські дослідники інтерактивного навчання О. Пометун та Л. Пироженко, які пояснюючи методу інтерактивних технологій, звертають увагу на те, що наш мозок схожий на комп'ютер, а ми – його користувачі. Щоб комп'ютер працював, його потрібно ввімкнути. Так само потрібно «ввімкнути» і мозок студента. Коли навчання пасивне, мозок не вмикається. Комп'ютер потребує правильного програмного забезпечення, щоб інтерпретувати дані, введені в його пам'ять. Наш мозок повинен пов'язати те, що пам'ятають, з тим, що ми вже знаємо і як ми думасмо. Коли навчання пасивне, він не простежує ці зв'язки і не забезпечує повноцінне засвоєння [2, с. 7].

Нарешті, комп'ютер не може зберегти інформацію, якщо вона не оброблена і не «закріплена» за допомогою спеціальної команди. Так само наш мозок повинен перевірити інформацію, узагальнити її, пояснити її комусь для того, щоб зберегти її в пам'яті. Коли навчання пасивне, мозок не зберігає те, що було представлено [3, с. 11].

Приведені автором можливості використання інноваційних технологій хотілось би підтвердити практичним застосуванням при вивченні навчальної дисципліни «Історія правових і політичних учень». Вивчаючи на лекції тему «Державно-правова думка в США періоду боротьби за незалежність», викладач лише оглядово знайомить студентів з виникненням країни та зародженням основних напрямків політичної і правової думки.

На семінарському занятті автор використовує роботу в малих групах. Робота в малих групах використовується для вирішення складних проблем у тих випадках, коли завдання вимагає спільної, а не індивідуальної роботи.

Сутність роботи у малих групах полягає в тому, що члени команди одержують одне, спільне завдання, яке вони вирішують разом, у співпраці.

Робота в малих групах дає студентам (у тому числі і пасивним) можливість брати участь у роботі, практикувати навички співробітництва, міжособистісного спілкування (зокрема, вміння активно слухати, виробляти спільні думки, вирішувати виникаючі розбіжності).

Це так звані групи психологічного комфорту, у яких кожен учасник відіграє свою особливу роль і певними своїми якостями, особистісними й професійними, доповнює інших. У таких групах є свої «генератори ідей» та виконавці, лідери та аутсайдери, «каталізатори» і «профани». Чим повніше представлені ролі в малій групі, тим ефективніша її робота [4].

Попередньо студентська група ділиться на 4-5 підгруп по 5-6 студентів, кожна з них обирає запропоновані теми на самостійне опрацювання. Стосовно нашої теми – це нормативно-правова основа утворення США (Декларація незалежності, Конституція США, Білль про права). Обов'язково ставиться завдання перед членами групи – зробити комп'ютерну презентацію на обрану тему. Кожний член команди виконує певне завдання – пошук інформації, комп'ютерна обробка, підготовка слайдів та ін.

На семінарському занятті кожна група демонструє вирішення проблеми, використовуючи мультимедійні технології. Така робота виявляє й розвиває організаторські здібності та професійні якості учасників малої групи.

Запропонована форма проведення семінарських занять, на нашу думку, є найбільш результативною, адже при ній неможлива неучасть студента у колективному взаємодоповнюючому процесі навчального пізнання. І тому це є хорошим стимулом для навчання, адже не дуже хочеться виділитись своєю необізнаністю серед колег.

Безумовно, запропонована методика роботи у малих групах не є вичерпною, це спроба узагальнити накопичений досвід, який потребує вдосконалення.

Отже, інформаційні технології сприяють розкриттю, збереженню і розвитку особистих якостей студентів. Однак широке використання їх у навчальному процесі навчального закладу буде ефективним тільки в тому випадку, якщо буде сформовано правильне уявлення про місце і роль цих технологій у навчальному процесі.

Список використаних джерел: 1. Андрусішин Б. І. Методика викладання шкільного курсу «Основи правознавства»: підручник / Б. І. Андрусішин, А. М. Гуз. – К.: Знання, 2008. – 301 с. 2. Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / О. Пометун, Л. Пирожниченко. – К.: А.С.К., 2004. – 192 с. 3. Сучасні освітні технології у вищій школі: матеріали міжнар. наук.-метод. конф. (Київ, 1-2 листопада 2007 року): тези доповідей: у 2-х ч. Ч. 2 / відп. ред. А. А. Мазаракі. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007. – 259 с. 4. Ковальчук Г. О. Активізація навчання в економічній освіті [Електронний ресурс] / Г. О. Ковальчук. – Режим доступу: <http://readbookz.com/book/220/8562.html>.